

Conferința „Libertatea de exprimare a magistraților. Limite și vulnerabilități”. Scurtă relatare

A workshop entitled “The freedom of expression for the magistrates. Limits and vulnerabilities” was held on November 30, 2009 by “Revista Forumul judecătorilor” (the Journal “Forum of the Judges”), the Society for Legal Studies, the Institute for Legal Research of the Academy of Romania and “Editura Universitară”, supported by the National Institute of the Judiciary.

The debate has taken the form of an exchange of opinions, both from the point of view of theorists and practitioners (judges, prosecutors and attorneys), having as a starting point some key issues emphasised in the case-law of the European Court of Human Rights, in the national law and in the comparative law.

The magistrates must carefully, judiciously express their opinions as the duty to act impartially must satisfy the public service requirements.

The sanctions that might be attached to a breach of the said principles have to be balanced in order to avoid a chilling effect on those who would like to take part in the public debate concerning the effectiveness of the judicial institutions.

Revista Forumul judecătorilor, Societatea de Studii Juridice, Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române și Editura Universitară, cu sprijinul Institutului Național al Magistraturii au organizat, la data de 30 noiembrie 2009, Conferința ”Libertatea de exprimare a magistraților. Limite și vulnerabilități”.

Dezbaterea a realizat un schimb de opinii, atât din perspectiva teoreticienilor, cât și practicienilor (judecători, procurori și avocați), pornind de la aspecte cheie evidențiate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în dreptul intern și în dreptul comparat.

Conferința a fost moderată de d-na prof. univ. dr. **Elena Simina Tănăsescu**, membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

În deschidere, d-na judecător **Lucreția Albertina Postelnicu**, președintele Judecătoriei sector 6 București și d-na judecător **Cristina Florescu**, de la Judecătoria sector 3 București au susținut materiale având ca obiect necesitatea și proporționalitatea ingerințelor autorităților naționale asupra libertății de exprimare

a magistraților, precum și reperatele legislative și jurisprudențiale, interne și internaționale.

Autoritățile naționale trebuie să asigure un just echilibru între nevoia de a proteja dreptul la libera exprimare, pe de o parte, și nevoia de a proteja autoritatea puterii judecătorești și drepturile altor persoane, pe de altă parte.

Riscul de a conduce la pierderea respectului pentru tribunale și a încrederii necesare în activitatea acestora, la producerea unor consecințe nefaste în privința recunoașterii instanțelor ca unice organe calificate spre a decide în privința soluționării proceselor, justifică restrângerea libertății de exprimare.

În Statele Unite ale Americii, judecătorul G.C a încălcat obligația de imparțialitate atunci când, în cadrul unui discurs public susținut în iunie 2004 la întâlnirea anuală a *American Constitutional Society*, a subliniat incompetența administrației Bush, comparându-l pe președinte cu Adolf Hitler și a criticat ca fiind nelegală decizia Curții Supreme de Justiție în cauza *Bush v. Gore*, (2000), care a pus capăt disputei alegerilor prezidențiale din anul 2000.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că, atunci când este vorba despre un magistrat de rang înalt, "drepturile și responsabilitățile" sale în privința exercițiului libertății de exprimare au o importanță deosebită; într-adevăr, este de așteptat ca funcționarii autorității judiciare să dea dovadă de o anumită rețineră în punerea în valoare a libertății lor de exprimare de fiecare dată când sunt în discuție autoritatea și imparțialitatea puterii judiciare, așa cum s-a apreciat în cauza *Wille c. Liechtenstein*.

În cauza *Kudeshkina c. Rusiei*, C.E.D.O. a arătat că excluderea din magistratură a doamnei Olga Kudeshkina a ca urmare a declarațiilor date în presă încalcă dreptul său la liberă exprimare, consacrat de art. 10 din Convenție, fiind extrem de severă și aptă de a produce un efect „descurajant” asupra judecătorilor care ar fi doriți să participe la dezbaterile publice privind eficacitatea instituțiilor judiciare.

S-a arătat că, totuși, această soluție este una specială, determinată mai mult de o candidatură politică a judecătorului în cauză.

Domnul ziarist **Silviu Alupei** a arătat că presa are îndatorirea de a informa opinia publică asupra tuturor problemelor de interes general, iar printre acestea se află, fără nicio îndoială, și cele care privesc funcționarea justiției, instituție esențială într-o societate democratică.

Atitudinea magistraților, chiar în afara instanței, și mai ales atunci când se servesc de calitatea lor de magistrați, poate să constituie o preocupare legitimă a presei și să contribuie la dezbaterile asupra funcționării justiției și a moralității celor care sunt garanții acesteia.

D-na avocat **dr. Ana Diculescu Șova** a punctat aspectele esențiale ale relației magistrat – avocat, ale cărei vulnerabilități pot fi exploatate în defavoarea justiției. S-a demonstrat că judecătorul își exercită libertatea de exprimare mai ales în motivarea hotărârii judecătorești pe care o pronunță.

Puterea de care dispune un magistrat e atât de mare încât trebuie să i se asigure inamovibilitate și libertatea de conștiință și de judecată, corelat cu garanțiile unei temeinice pregătiri juridice.

Arta de a prezida și a conduce dezbaterile judecătorești este dezvăluită de **Mihail Tigoianu, într-o lucrare care își păstrează și astăzi repera.**



Domnul **Dragoș Călin**, judecător la Curtea de Apel București, a prezentat situația judecătorului italian Raimondo Mesiano, un magistrat care a obligat o societate comercială controlată de premierul Silvio Berlusconi la 750 de milioane de euro. Judecătorul Raimondo Mesiano a fost filmat în timp ce se bărbierea într-o frizerie, iar cameramanul și știristul care comenta imaginile s-au concentrat asupra țigării pe care o fuma magistratul și, mai ales, asupra ciorapilor acestuia de culoare turcoaz, despre care s-au făcut afirmații malițioase.



Domnul judecător **Ionuț Militaru**, de la Judecătoria sector 6 București, s-a referit pe scurt la libertatea de exprimare a magistraților într-un mediu mai puțin formal, comunicațiile prin e-mail. Ca în orice rețea de Internet, siguranța comunicațiilor presupune identificarea și autentificarea utilizatorilor.

Din ce în ce mai mulți magistrați se implică în **discuțiile în mediul virtual**, fie că au ca obiect chestiuni profesionale, legate de deontologie, funcționarea justiției, starea sistemului judiciar, fie că privesc jurisprudența într-o anumită materie sau doar hobby-uri.

De la grupul de discuții **forumul judecătorilor**, pentru că multe din subiectele de discuție sunt de multe ori de interes public, a apărut ideea creării Revistei Forumul Judecătorilor, tocmai pentru a da posibilitatea transmiterii către public a mesajelor magistraților, care sunt de interes

În cauza Kudeshkina c. Rusiei, C.E.D.O. a arătat că excluderea din magistratură a fost o măsură extrem de severă și aptă de a produce un efect „descurajant” asupra judecătorilor care ar fi dorit să participe la dezbaterile publice privind eficacitatea instituțiilor judiciare

general și care pot servi la schimbarea în bine a imaginii corpului profesional pe care îl reprezintă.

D-na prof. univ. dr. **Elena Simina Tănăsescu**, membru al Consiliului Superior al Magistraturii, a concluzionat, după trei ore de discuții, că, din punctul de vedere

al magistraților, obligația de rezervă ce le este impusă nu poate suprima libertatea de gândire

și de exprimare, însă interzice, totuși, orice exprimări critice scandaloase, de natură să submineze încrederea și respectul pe care funcția lor ar trebui să le inspire justițiabililor.

Magistrații trebuie să-și exprime opiniile într-o manieră prudentă, măsurat, deoarece obligația de imparțialitate de care sunt ținute trebuie să satisfacă exigențele serviciului public căruia îi asigură funcționalitatea.

Sanctiunile aplicate în cazul abaterii de la aceste principii trebuie să fie însă ponderate, pentru a nu produce un efect descurajant asupra celor care ar dori să participe la dezbaterile publice privind eficacitatea instituțiilor judiciare.

*judcător DRAGOȘ CĂLIN,
director al Revistei Forumul judecătorilor*